

Aan
de Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a de algemene rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

Onderwerp
ontwerp-selectielijst archiefbescheiden
beleidsterrein "Bezitsvorming" over de periode 1940-1994

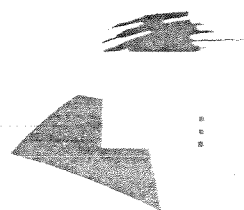
R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Mijnheer de Staatssecretaris,

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid u heeft verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein 'bezitsvorming' over de periode van 1940-1994.
In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. Wegens de afronding van de Cultuurnota-advisering en een personele wisseling bij het secretariaat van de Bijzondere Commissie Archieven is het echter niet gelukt om binnen deze termijn te adviseren. De Raad biedt u hierbij zijn verontschuldigingen aan voor de ontstane vertraging.
2. De Raad heeft deze ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen - deze worden in respectievelijk de paragrafen 3 en 4 uitgewerkt - zijn:
 - a. Procedureel
 1. Het voorstel heeft alle procedurele voorbereidende stappen doorlopen; alle relevante stukken waren bij de adviesaanvraag gevoegd;
 2. Het verslag van het driehoeksoverleg voldoet vervolgens aan de eisen die daaraan gesteld moeten worden;
 3. Een externe deskundige is bij de ambtelijke voorbereiding van de ontwerp-lijst betrokken geweest;
 - b. Inhoudelijk
 4. De Raad heeft de ontwerp-lijst beoordeeld voor zover ten aanzien van de daarin vermelde neerslag van handelingen het driehoeksoverleg heeft plaatsgehad;
 5. De selectiedoelstelling is toegepast op een wijze, die daarvan mag worden verwacht; met betrekking tot de selectiecriteria moet de Raad constateren dat criteria zijn gehanteerd die nog niet formeel zijn vastgesteld;

Datum

24 OKT. 2000
Uw kenmerk
R&B/osta/2000/965
Uw brief van
25 mei 2000
Oms kenmerk
arc-2000.1592/2

6. De Raad gaat ervan uit, dat bij de ambtelijke voorbereiding van het ontwerp in voldoende mate rekening is gehouden met de belangen van de administratie en die van de recht- en bewijszoekenden;
7. Voor wat betreft het belang van historisch onderzoek conformeert de Raad zich aan de inbreng van de betrokken externe deskundige.

Mits rekening wordt gehouden met zijn aanbevelingen adviseert de Raad u over te gaan tot de vaststelling van de onderhavige ontwerp-selectielijst archiefbescheiden.

De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies mede beantwoord.

Pagina

2

Ons kenmerk

arc-2000.1592/2

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

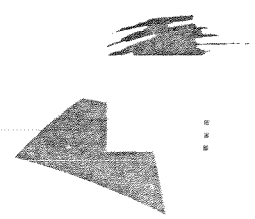
Voor wat betreft de procedurele aspecten zij in eerste plaats gememoreerd, dat de ontwerp-lijst als basiselectiedocument tot stand is gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Aan dat ontwerp is een institutioneel onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport "*Die wat spaart, die wat heeft. Een institutioneel onderzoek op het terrein van het bezitvormingsbeleid over de periode 1940-1994 ('s-Gravenhage, juli 1999).*"

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het, in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995 voorgeschreven, overleg ter voorbereiding van de onderhavige ontwerp-selectielijst, het zgn. driehoeksoverleg.

Hieruit is de Raad gebleken, dat aan dat overleg is deelgenomen door de daartoe, in artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 genoemde, personen en dat al ten tijde van het driehoeksoverleg een externe deskundige bij de voorbereiding van de ontwerp-lijst betrokken is geweest.

Het driehoeksverslag biedt voldoende inzicht in de tijdens dat overleg gebleken inhoudelijke knelpunten, het beraad daarover alsmede een motivering van de uiteindelijke voorstellen in dat verband.

In het driehoeksverslag werd opgemerkt dat de archiefbescheiden die betrekking hebben op de periode 1940-1945 in eerste instantie voor bewaring in aanmerking komen op grond van het selectie criterium 6, als zijnde de neerslag van uitvoerende handelingen die direct gerelateerd zijn aan bijzondere omstandigheden, i.c. de Tweede Wereldoorlog. Zij worden derhalve overgebracht naar de Rijksarchiefdienst. De Rijksarchiefdienst kan na nader onderzoek de archiefbescheiden, die niet voldoen aan criterium 6 (dus geen relatie hebben met de bijzondere omstandigheden van de Tweede Wereldoorlog), na machtiging van de oorspronkelijke zorgdrager, op grond van artikel 6 van de Archiefwet 1995 alsnog vernietigen.

De Raad heeft in het algemeen bezwaar tegen een dergelijke vorm van 'vervolgvernietiging', omdat als regel zou moeten worden vastgehouden aan het uitgangspunt dat de selectielijst geldt voor zowel niet-overgebrachte als wel overgebrachte archiefbescheiden. In dat verband wijst de Raad er op dat artikel 6 van de Archiefwet 1995 slechts een procedure-maatregel behelst en geen afzonderlijke mogelijkheid tot vernietiging beoogt te creëren. Dit betekent dat de gewenste voorziening nadrukkelijk in de selectielijst zelf zal moeten worden opgenomen.

Derhalve bepleit de Raad het opnemen van een beperking in de vast te stellen lijst ten aanzien van vernietiging na overbrenging van archiefbescheiden die niet voldoen aan criterium 6. Indien de Rijksarchiefdienst meent dat bepaalde archiefbescheiden na overbrenging alsnog vernietigd zouden moeten worden, zal de Raad hierover graag adviseren.

Pagina

3

Ons kenmerk

arc-2000.1592/2

De openbare terinzagelegging heeft blijkens uw adviesaanvraag niet geresulteerd in een reactie. De bij het driehoeksoverleg betrokken materiedeskundige heeft, blijkens een bij de adviesaanvraag gevoegd schrijven van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap van 4 mei 2000, geen aanvullend commentaar op de ter inzage gelegde versie.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

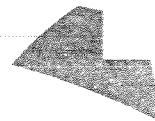
Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (par. 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (par. 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (par. 4.3)

4.1. *De reikwijdte van de ontwerp-lijst*

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen op het beleidsterrein 'bezitsvorming' over de periode van 1940-1994. Het verslag van het driehoeksoverleg maakt melding van het feit dat er in de ontwerp-lijst 18 actoren staan beschreven, maar dat alleen de handelingen voor welke neerslag het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zorgdrager is, van een waardering zijn voorzien. De Raad heeft daarom uitsluitend die handelingen bekeken. De handelingen van de andere bij het onderhavige beleidsterrein betrokken actoren zijn, in afwachting van uitgewerkte voorstellen hieromtrent, buiten beschouwing gelaten.

4.2. *Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria*

Uit het driehoeksverslag en de aanvullende rapportage blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen

van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur.

Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria moet hij echter constateren, dat als zodanig de nog niet formeel vastgestelde criteria uit 1997 zijn gebruikt. Op een dergelijk gebruik van deze criteria heeft de Raad reeds gewezen in eerdere adviezen. In reactie hierop heeft U bij brief van 3 november 1999, nr.R&B/OSTA/99/1116, aangekondigd dat de Raad hierover nader zou worden geïnformeerd. Deze nadere informatie heeft de Raad echter nog niet mogen ontvangen.

Pagina

4

Ons kenmerk

arc-2000.1592/2

4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen.

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria gaat de Raad er van uit, dat het administratieve belang, omvattende de aspecten 'verantwoording en bedrijfsvoering', in het driehoeksoverleg, waaraan ook door representanten van de zorgdrager is deelgenomen, genoegzaam is gewaardeerd. In gelijke zin neemt hij aan, dat ook met het belang van de recht- en bewijszoekenden voldoende rekening is gehouden.

Voor wat betreft de waardering van het historisch belang bij de, in de concept-lijst genoemde handelingen conformeert de Raad zich, behoudens hetgeen in paragraaf 5 volgt, aan de inbreng van de externe deskundige tijdens de totstandkoming van het ontwerp en de daarover in het driehoeksoverleg bereikte overeenstemming.

5. *Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. In algemene zin kan hij instemmen met de lijst; deze geeft hem slechts aanleiding tot de navolgende opmerkingen.

Handeling 69

In de ontwerp-selectielijst staat dat *handeling 69* voor bewaring in aanmerking wordt gebracht. Deze handeling heeft betrekking op *het tezamen met de minister verantwoordelijk voor de Volksbuisvesting voeren van het beheer over het Bezitvormingsfonds*. Blijkens het driehoeksverslag heeft de Rijksarchiefdienst geadviseerd om de neerslag van deze handeling voor vernietiging voor te dragen. Van de zijde van de materiedeskundigen wordt echter gesteld dat het hier om een belangrijk fonds op dit beleidsterrein gaat en dat met het beheer van het fonds sprake is van beleidsuitvoering. Het driehoeksoverleg concludeerde dan ook dat de neerslag van deze handeling bewaard dient te blijven. De Raad kan zich hierin vinden.

Handeling 82

In de ontwerp-selectielijst staat vermeld dat *handeling 82* voor vernietiging in aanmerking komt. Deze handeling heeft betrekking op *het vaststellen van regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer die waarborgen dat de persoonlijke gegevens van de burgers niet onnodig in computers van het rijk worden opgenomen en dat van die gegevens op zorgvuldige wijze gebruik wordt gemaakt*. Het argument voor vernietiging van de neerslag is dat het hier om een beschikking gaat die op heel veel beleidsterreinen terugkomt, en die een uitwerking is van een kaderstellende regeling die wordt meegenomen in het RIO over Persoonsregistraties. De Raad acht het echter zinvol dat de neerslag van deze handeling wordt bewaard, tenzij alle desbetreffende regelingen reeds elders zijn gepubliceerd en de vindplaats en verschijningsdatum van deze regelingen in de selectielijst zullen worden vermeld. De Raad ontvangt hierover graag nader bericht.

Pagina

5

Ons kenmerk

arc-2000.1592/2

6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen met inachtneming van de hierboven gemaakte opmerkingen.

Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad. Deze commissie staat onder voorzitterschap van mw. drs. E.A.G. van den Bent, lid van de Raad. Secretaris is drs. S. Kers.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris